

ELŐFIZETÉS
Egy negyedévre
2 korona

Telefon szám 503.
Hirdetések díja: megállapo-
dás szerint

HÉTFŐ

Megjelenik minden hétfőn délelőtt

A szerkesztésért GALLOVICH KÁROLY felelős * Laptulajdonos: MOHOS AGOSTON.

Egyes szám
5 krajcár
(10 fillér)

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Zrínyi-utca 2 szám 1. emelet
Sebesy-ház

III. évfolyam

ARAD, 1909. ÁPRILIS 12.

16. szám

Feltámadott-e?

Az Ember fiának világtragédiája óta közel kétezer esztendő múlt. A világ-egyetem élettartalmának parányi méretű szempillantása, de a társadalmak életében hatalmas fejlődések tartalmazója. A világ történelmi színpadának legnagyobb, legragyogóbb, legtündöklőbb, legtisztábban látó hőse martirhalált halt az általa megösmert és hangos szóval bátran hirdetett igazságért és ez igazsággal teljes erkölcsiségért. Meghalt a gonosztevők akkori bitófáján: a kereszten, latrok között gyalázatban. Öblös hangú vádlói hamis vádakot koholtak ellene. Elmondották istentagadónak, néphatalom-bitórlónak; rásütötték, hogy a zsidók királyi trónusát akarja galád fondorlattal a hatalmába keríteni. De mindez csak koholt, hamis vád, alaptalan ürügy volt, hogy az új gazdasági élettörvények vakmerő hirdetőjét ártalmatlanná tegyék. A gazdagok s a gazdagok érdekeinek koncleső szószólói inába eredtek a forradalmár Jézusnak és hamis vádaskodással halálos ítéletet provokáltak ellene a római császár helytartójától: Poncius Pilátustól.

És hiába mond e tragédia gyöngé, erőtelen költészete szép, de hazug hasonlatot a föltámadásról. Jézus sirba vitte a maga igazságait. Gyöngé, halovány reneszansz-a gerjedt a sziklasirba fojtott igazságnak Jézus halála után kétszáz-kétszázötven esztendővel. A két kezemunkája után élő dolgos nép lelkében még akkor is mély barázdákat hasítottak Jézus gazdasági igazsagai s az azokból fakadó erkölcsi tanítások, amelyeket odáig csakis szájbéli hagyományok tartottak életben. Naiv egyszerű halászberek lettek írásba foglaló örökösai a nagy Eszmének és a maguk naiv gondolkodásával rögzítették betükbe a vidám és életszerető nagy agitátornak

forradalmi tétéleit. De e tétélek forradalmisága eltompult, mikorra a naiv halászkok lelkén keresztül szűrődve írásba foglalódott.

Arról a korról följegyz a történelem, hogy a lelkeket a vallásos miszticizmus megtöltötte remegéssel, félnék, gyáva bátoratlansággal s a bizonytalanságnak kételkedő reménytelenségével. A zavarosban halászó böleselkedés beleszúrta a gondolkodásba azt az eszeveszett hitet, hogy a világnak mihamar vége lesz.

Az emberi lét értéke hirtelen és soha nem hallott rohamossággal esett a dársadalom börzéjén. Ha a világot az isten elpusztítja, akkor törekedjünk méltók lenni a tulvilág üdvösségére! És az evangelisták toborzotta hívek, (az ekkorra már felmagasztosított kereszt jelében keresztény hívek.) rohanva-rohantak bele a római cirkuszok tenevadjainak torkába.

Az elpusztulás tudatának ez az állandó érzése volt a másik köszörűkő, amelyik az evangelisták kezei között elkoptatta a jézusi tanítások forradalmi tendenciáját.

És ekkor halt meg az Eszme a föltámadásnak minden reményse nélkül. A naivság és a gyávaság lett örökös sziklasirja. És ha nem pusztult volna bele a gondolat ebbe a rettentő kriptába, hát később magja lehetett volna újabb forradalmi mozgalomnak is. Akkor szervesen kapcsolódott volna bele a világmegváltó emberi törekvések hosszú láncolatába.

De az azóta fejlődött, differenciálódott bonyodalmasabb szerveztű társadalom fejlődésének, forradalmi haladásának, immár új eszmék, új megismerések a hordozói. És ma már hiába törnek a forradalmi gondolatok ellen a hatalmasak s azok csatlósai. E gondolatok letéteménye-

sei immár nem naiv kalászkok, akiknek könnyü szerrel lehet püspöksüveget nyomni a fejükbe s tömjénfüstöt szállatni az agyok velejére.

Jézus meghalt, hogy soha többé fölne támadjon. De a társadalmi együttélésnek törvényei vannak, amelyek elevenen élnek s ha egyik törvényének ismerőjét az erőszak le is gázolja s a megismerését el is temeti, az az elevenség a haladó társadalomban, új formában ismét talpra ugrik és ismét hatalmába keríti a lelkeket.

Gallovich Károly.

Már csak rövid ideig tart a
Hatóságilag engedélyezett
végeladás
Singer Sándor divatüzletében

Arad, Andrassy-tér 16.

Mesés olcsó árban lehet beszerezni:

Tavaszi ruha és Costüm kelméket.
Divatos selyem ruha vásznakat.
Delén és jól mosható Crettonokat.
Fekete és színes napernyőket
Fehér és színes angol Blousokat.
Szőnyeg, függöny és ágyterítőket.

Singer Sándor

Arad, Andrassy-tér 16.

WEINBERGER FERENCZ

elsőrendű ék-
szerész, nagy
óra-raktára

ARAD

Andrassy-tér,
Központi-szálló
mellett.

Kicszerélt halottak.

Az aradi kórház kegyelete

Példás rendtartás.

— A Hétfő riportja. —

Az aradmegyei közkórház belső állapotainak ziláltságával sokat foglalkozott a *Hétfő* és noha közléseink megdöbbentő bajokra és mulasztásokra vetettek világosságot, az illetékes hatóságok a fülük bojtát se mozgatták s a kórházban maradt minden a régiben. Most ismét két különös kórházi eset tolakodik a to'lunk alá. És ezuttal nem is annyira a kórházban ápolt és meghalt betegeken, mint inkább azok hozzátartozóin esett fájdalmas sebet ütő sérelem.

Hónapokkal ezelőtt került be a kórház elmekóros osztályára K. V. aradi kereskedelmi alkalmazott, akit a felesége gyakran meglátogatott. A szerencsétlen ember egészségi állapota napról napra hanyatlott s a kétségbeesett feleség látogatásai egyre sürűbbek, gyakoriabbak, voltak. A szomorú asszony mindannyiszor meglátogatta gyógyíthatatlan betegét, ahányszor csak a kórházi szabályok ezt megengedték. Sőt még olyankor is gyakran megjelent a kórház udvarán, amikor férjét nem láthatta. Elment a szerencsétlen ember állapota felől tudakozódni.

Egy ilyen alkalommal a kórház halottaskamarájának udvarán keresztül lépett a kórház területére K. V. felesége. Ennek az udvarnak a kapuja pedig csak akkor van nyitva, ha a kórházból temetnek. Ezuttal is temetésre készültek Csutak Károly emberei. A kamarában ravatal volt fölállítva. A temetési vállalkozó emberei egykedvűen végezték szomorú munkájukat, amikor K. V.-né megjelent az udvaron, az alkalmazottak egyike, mikor a szomorú asszonyt megpillantotta, meghatottan fejezte ki részvétét s néhány vigasztaló szót mondott az elhagyatott — *özvegynek*.

Az asszony az első pillanatban nem értette meg, miről van szó. Mikor aztán kiderült, hogy a ravatalon a tulajdon férje fekszik, *ájul an roskalt* a földre. Ugy locsolták életre a ravatalozó munkások. A feleséget nem értesítették, hogy a férje a kórházban meghalt.

Egy aradi asztalosmesternek az öcscsét érte az a szomorú végzet, hogy az aradi közkórházban fejezte be életét. Hozzá tartozói véletlenül megtudták a balesetet, tehát kellő időben megjelentek az elköltözöttnek végső tisztességére. Azonban kínos és a rokoniérzést arcul ütő meglepetésben volt részek. Ugyanaznap meghalt a kórházban egy fertőző betegségben szenvedett beteg is. Az ilyen halottat pedig csak a temető holtos kamrájában szabad ravatalra tenni.

Ncs. hát a kórház egyszerűen elcsérlette a két halottat s a kórházi halottos kamrában a fertőző betegségben elhalt beteget tette ravatalra. Ilyen példás a rendtartás a kórházban.

Weisz Leó

a legmodernebb
dusan felszerelt
könyv-kereske-
dés

A R A D, Minorita-palota.

Az aradi fuzió-hecc.

Nem lett belőle semmi.

Az atléták adóssága.

— A Hétfő riportja. —

Az a közgyűlés, melyet az *Aradi Tornaegylet* és az *Aradi Atlétikai Klub* fuziója ügyében az előbbi egyesület hívott össze, tudvalevőleg, a múlt héten zajlott le a városházán, még pedig — mint a napilapokból megállapítható volt, — ugyancsak viharosan. A két elentés nézetet valló tábor szokatlanul nagy számban volt képviselve s ezért az összetűzés valószínűleg imponáns volt. Az ellenfeleken meglátzott, hogy itt nem holmi jelentéktelen harcról van szó, hanem mindenki a saját teljes meggyőződését viszi a harcba, még pedig egyik tábor a liberálisizmust, a másik a fanatikus elfogultságot.

A nóta vége pedig az lett, hogy — bár a valóságban ez még nem következett be, — a *mérkőzésből*, a fuzió ellenzői kerültek ki győztesekként, mert sikerült a gyűlést határozat nélkül elnapoltatniok. S történt ez oly módon, hogy a keringő hírek szerint azóta már az atlétikai klub is meggondolta a dolgot s bár bizonyára fájó szívvel, de a helyzet kényszerítő nyomása alatt hajlandó letenni a fuzióról.

És ez így van jól. Mert bizonyosabb a a kétszerkettőnél, hogy az ilyen körülmények között létrejött fizió eredménye nem lehetne más, mint szakadás az *Aradi Tornaegyletben*, esetleg *egy újabb sportegyesület alakulása*. Erre pedig igazán nincs szükség, főképpen pedig nincs akkor, amikor a fuziónak egyetlen reális eredménye az volna, hogy az atlétikai klub megszabadulni — az adósságát l.

Mennyi az atléták adóssága.

A fuzió ellenzőinek egyrésze nyíltan és férfiasan hangoztatta, hogy már csak azért sincs az egyesülés mellett, mert az *Aradi Atlétikai Klubnak ezer korona* adóssága van.

Hát ez igaz. Tudniillik az, hogy ezer korona adóssági is van.

De nem ez az egyetlen, sőt nem is ez a legnagyobb. Hanem egy másik, amely *több e ez* koronát tesz ki.

Az Atlétikai Klubnak tudvalevőleg sporttelepe van. Ezt évekkal ezelőtt a maga emberiségéből, vagyis azokból a *kölesönökből* csináltatta, melyeket lelkes sportbarátok juttattak az egyesületnek, azonban azzal a kikötéssel, hogy a klub tartozik megfizetni e-en összegeket, *mihelyt az módjában áll*.

Ime, itt van a kutya eltemetve. Ez a néhány ezer koronára rugó adósság tehát fönnáll,

csupán az esedékesség nincs fix időponthoz kötve. Am mihelyt a klubnak pénze van, köteles azt megfizetni, annál inkább, mert mint kitűnő forrásból értesülünk, *s kan türelme lenkednek már és sürgetik a pénzüket*.

Igy, és nem másképp állanak a dolgok az adósságra vonatkozólag, s mi akaratlanul is azok töprengünk: miért nem szólott erről az adósságról az Atlétikai Klub semmit a Tornaegyesületnek mikor a fuzió eszméje fölmerült?

Miért? Miért? Miért?

Ezt kérdezik velünk igen sokan, és tessék elhinni: ez a kérdés nagyon, nagyon érdekes...

Egy aljas levél.

A mondhatni lezajlott harcra jellemző az a szenyírás, amelyet *Vadász Armánd dr.* aradi ügyvéd bocsájtott a rendelkezésünkre, s amelyet egybeült bizonyára le nem közölnének. Mi azonban undorodásunk nem titkolása mellett közpredává bocsájtjuk azt a firkát, hadd lássák az antiszemiták: hogy milyenek — *ők*.

Ime a levél szövege:

Restelem magamat, hogy ilyen komisz, piszkos zsidóra csak egy szót is vesztgessek, de a tegnapi gyalázatos viselkedése nagyon felingerelt. Először is azt szeretném tudni, hogy mit keres egy olyan csámpás lábu zsidó a tornaegyletben, mint ön? A zsidónak nem torna kell, hanem balyu a hátára és füttyülő a szájába. És micsoda marhaságokat beszélt a tegnapi gyűlésen? Talán azt hitte maga kis világcsaló, hogy szociálista népgyűlésen van és ott adja be a „felséges nép”-nek a maszlagot, avagy szanatóriumban képzelte magát, ahol a kényszerzubbony pompásan feszülne meg atlétai természetén. *Az faj magának, hogy az atlétikai klub zsidókat nem akar maga közé befogadni?* Nagyon okosan teszi, mert tisztességes ember undorodik attól, hogy mindenféle piszkos, rongy emberrel szóba álljon. És olyan gyalázatos ember, mint ön meghibbant eszű zsidó ur, még merészel tisztességes emberek közé tolakodni? Hát nem süll le a bőr a pofájáról? Tegnap is megkapta a magáét, mert Szántay Béla egész helyesen nevezte szemtelennek. Nagyon ajánlom, hogy legyen jelen majd a legközelebbi tornaegyleti közgyűlésen és szemtelenkedjék megint, mint tegnap tette, biztosíthatom, olyan pofonokat fog kapni, amelyeket még az ön pofájának a durva bőre is meg fog érezni. Nagyon sajnálom, hogy tegnap nem lehettem ott a közgyűlésen, mert ha ott lettem volna, a pofonok már régen piroslának undok pofáján.

Hogy ki vagyok, a legközelebbi közgyűlésen tudni, sőt érezni is fogja.

Addig is fogadja őszinte megvetésemet, amelyet olyan ronda, becstelen zsidó megérdemel, mint ön.

Egy jelen nem volt.

Szavunk nincs ehhez a szennyes röffenéshez. *Vadász Armánd dr.* megtette a följelentést a névtelen piszkos ellen, aki otrombasága és bárdatlansága mellett természetesen gyáva is.

Engelhardt-féle Chasalla cipők egyedüli elárúsító helye.

Weinberger János elsőrendű cipőáruházában.

**Házhoz szállítok : Porosz és magyar
bükfa-szenet és aprított tüzfát.**

Koksztot (pirszén.)

Altmann Ede

Wesselényi- és Kiss Ernő-utcák sarkán.

Telefon 46. sz.

Korcsmai ital-kultusz.

Az egyesületi élet, meg a szesz.

„Vereinsmaierei.”

— A Hétfő riportja. —

Az egyesületi élet klasszikus hazájában, Németországban, emberemlékezet óta közgyűlölt tárgy a „vereinsmaierei”. Ott minden lehető és lehetetlen alkalom egy-egy jogaim valamely egyesületnek vagy társulatnak a létesítésére s a társulati élet legelevenjén, minden nyárspolgári kiszólás, ötlet, nyelvbólás, vagy áldomás szónoklat újabb és újabb ürügy a különböző színes folyadékok gyakori hőrpintésére.

No hát Aradvárosának egyenesen specialitása a vereinsmaierei. Oly gazdagok vagyunk ilyen derék különböző című, rendű és rangu egyesületben, hogy minden vidék elbujhatik szegényletében. Az irodalom e liter-atusainak megnevezésére nekünk gazdag szokásaink van. Hivhatjuk őket *kráterka-lovagnak, cefre-vitéznek, Beamter-leventének, itce-bajnokoknak*. Valamennyi elnevezés találó.

E hasábkön e sorokkal cikksorozatát indítunk, hogy kellő értékben méltassuk ezt a vereinsmaiereit.

Rendre ráakarunk mutatni, hogy ez az örjöngő korcsmai kultusz milyen osztályokból szedi szerencsétlen, veszendő áldozatait s iparkodunk majd rámutatni azokra az orvosszerekre, amelyek alkalmasak lecsapolni ezt a *gyilkos vé iszonyt*. Mert ha csak az volna a kára és veszedelme, hogy egészséget, ekzsisztenciát, családi boldogságot dul föl, meg hogy a kulturtörékvéseket (és nem a bánatot!) fojtja bele a szesz folyadékba! De mindezeknél is mélyebbre ható károkat okoz a társadalmnak s azért tüzzel-vassal kell ellene védekezni.

Ennek a feneketlen korhelykeasznak véget kell vetni s a lumpolások fészkeit szét kell robbantani, s e fészkek rabjait vissza kell adni a tisztességes munka táradalmának. Mi bizvást hisszük, hogy e közleménnyel megkezdett harcunkat minden józan ember örömmel fogadja, szimpatióval kíséri és ha módja van reá segítségünkre lesz, hogy intézményesen, lehetőleg városi szabályrendelettel szorításék meg az alkohol-kultuszt veszedelmesen terjesztő vereinsmaierei.

Egy teljesen új

tésztagyuró gép

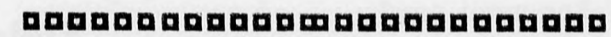
jutányosan eladó.

Cím- ARAD, BEM-UTCA 2. SZÁM.

Támogassuk a Kossuth-muzeumot.

Az 1848-ra örökre visszaemlékezik a magyar. Nagy idők voltak azok és nagy emberek a megteremtői. Áhítattal, kegyelettel kell tekinteniük mindenre, ami arra az időre emlékeztet. Meg kell becsülnünk a nemzeti küzdelmünkben reánk maradt emléktárgyakat, melyek egy szebb jövő kivívására serkentenek bennünket. Ezért fordulunk a hazafiás magyar társadalomhoz, amelybe egyedüli reményünket helyezzük, hogy a muzeum kiadványainak vásárlásával mentse meg a Kossuth-muzeumot. 10 korona ellenében megküldjük Hoek János: „Rákócziné” című díszművét. Ebből, amiből 20 koronás szalon kiadás is van. 100—150 koronáért megküldjük a „Kossuth Lajos azt izeute”... című hatalmas képet, amely 170 cm. szélességével és 130 cm. magasságával a legnagyobb olajnyomat a kontinensen. A 100 koronás kép egyszerű keretű, a 150 koronás arasznyi széles díszes aranykeretben van. Tárgya fenséges, kivitele ehhez méltó. Ugyancsak megrendelhető lapunknál Kossuth Lajos életnagyságú, művészi olajfestésű arcképe, amely Kossuth Ferenc eredeti festménye után készült, nemkülönben Rákóczi, Petőfi, esetleg más jeleseink olajfestésű, életnagyságú arcképeit is szállítjuk 150 koronáért.

Ezért fordulunk o vasó közönségünk hazafiásabb elemeihez kérve, hogy rendeljék meg a fent leírt értékes, remek műveket lapunktól. Minden megrendelés szerkesztőségünkhöz intézendő. (Deák Ferenc-u. 2.)

**H. kir. szabadalmazott
borszivattyúk**

és hozzávaló legjobb minőségű gummicsövek legolcsóbb gyári árakon.

A szivattyú-hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlőmagvak, hések és egyéb tisztáltságok azonnal továbbittatnak, ezáltal a szivattyú nem romlik és a bort nem roththatja. A gépezet jó működéséért 3 évi jótállás (ingyen javítás.)

Tüzi fecskendők

golyó szelepekkel. Községeknek legalkalmasabb mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadja meg a szolgáltatást. A gép jó működéséért 3 évi jótállás (ingyen javítás.) Hozzávaló országos egységes csavarok és a legjobb minőségű belső gumimirozott kendercsövek a legolcsóbb árakon

Kutak

hozávaló csövekkel,

olcsóbbak és jobbak mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

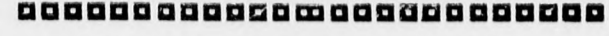
Hönig Ottó

H. kir. szab. tüzi-fecskendő és szivattyú-készítő
Arad, Rákóczy-utca 27. szám.

Permetező javítások ellátásának.

Meghívás.

Arad város törvényhatósági bizottságának tagjait a folyó hó 14-én tartandó közgyűlés napirendjére kitűzött fontosabb ügyek megbeszélése céljából meghívom a városháza emeleti tanácsstermében, kedden, április 13-án, d. u. 5 órakor tartandó értekezletre. Dr. Múlek Lajos biz. tag.

Telefon 162. Telefon 162.

Ajánlunk legjobb minőségű
**porosz szalon
kőszenet**

**porosz légszesz
pirszenet**

Ostraukét-szer mosott **kovácsszenet**
Vasaláshoz rostált darabos

bükfa-szenet

Jutányos árban házhoz szállítok.

Reusz Mór és Fia

Boros Béni-tér 12. 675

H á b o r u

veszélyére szóló életbiztosítá-
sokat azonnali érvényességgel

a legmértányosabb módozatok és legelőnyösebb feltételek mellett köti a

„Gresham” életbiztosító társaság
(tartálékalapjai a 240.000.000 koronát meghaladják.)

Felvilágosítást és prospektust a társaság igazgatósága (Budapest, V., Ferenc József-tér 5-6. saját palotájában) valamint összes képviselői díjmentesen és legkészségesebben adnak.

Aradi vezérügynökség : 1119

Löbl Gyula, Elekes Gáspár,
vezérügynök, titkár.

Zrínyi-utca 4b. Telefon 154.

ARADI KÖZPONTI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Aradváros legfiatalabb pénzüintézete az **Aradi Központi Takarékpénztár**. Ez a fiatal agilis pénzüintézet, rövid két évi fönállása után meglepő eredményt produkált. Alant közöljük az intézet 1908. évről szóló üzleti eredményét, mely váratlan kedvező meglepetést szerzett a részvényeseknek.

A fényes eredmény az intézet vezetőségének, tisztikarának, de főleg *Mezei Andor* lelkiismeretes, nagybuzgalmu működésének tulajdonítható.

Röviden ismertetjük az intézetnek 1907. évi eredményét, viszonyítva az 1908. évi eredményhez.

A betét-számla 842,358·72 koronával emelkedett 1.505,761·29 koronára, a váltótáreza 1.469,311·64 koronával emelkedett 2.493,519·04 koronára, a jelzálog-kölcsönök 175,408·— koronával emelkedett 230,905·— koronára, a folyószámla üzlet 123,334·11 koronával emelkedett 286,788·02 koronára, az összes forgalom tehát 40.870,725·20 korona volt. A tiszta nyereség tehát 42,603·26 korona, amelynek fölosztására vonatkozólag a közgyűlés így határozott: Jut 10% a tartalékalapnak 4260·32 korona, 2% a nyugdíjalapnak 852·06 korona, 2% a vezérigazgatónak 852·06 korona, 2% az intézet tisztviselőinek 852·06 korona. A fönmaradó 35,766·76 koronából 200 korona névértékű 2500 darab részvény 1. számú szelvényének 1909. február 15 től az intézeti pénztárnál leendő beváltására a 10 korona = 25,000·— koronát, a tartalékalapnak 40,000·— koronára való kiegészítésére 4455·55 koronát, jótékonyezésre 331·21 koronát fordítanak, a fönmaradó 6000·— koronát pedig az 1909. évi nyereség-veszteség számlára vezették elő.

Az intézet üzleti köre a következő:

Elfogad betéteket betéti könyvecskékre, pénztárjegyekre, folyó számlára, mely felett chequekkel is rendelkezhetni. A 3 hónál rövidebb időre elhelyezett betétek után 4% -ot, 3 hónapnál hosszabb időre elhelyezett betétek után a betett összeg nagyságához mérten 4½ és 5% kamatot fizet tisztán, minden levonás nélkül. A pénztár álladékaéhoz képest a betétek felmondás nélkül is visszafizettetnek.

Leszámítol a legjutányosabban bel- és külföldi váltókat, kisorsolt váltókat, értékpapirokat, utalványokat, könyvköveteléseket és közraktári jegyeket.

Előlegeket nyujt értékpapírokra, árukra, nyersterményekre és elfogad megbízásokat értékpapírok bizományszerű megvételére és eladására.

Jelzálogkölcsönöket engedélyez ház- és földbirtokokra olesó feltételek mellett, ugyszintén községeknak, városoknak, törvényhatóságoknak rövid vagy hosszú lejáratu (amortisationális) kölcsönök alapján.

Letét és őrzés végett átvesz értékpapírokat, fontos okmányokat, arany és ezüst ékszereket, kulcsokat és más értéktárgyakat és e célból felhívjuk főleg az utazási idény beálltával a közönség figyelmét, távolléte tartamára értékeinek feltétlen biztonságba helyezése szempontjából tűz- és betörésmentes páncélszekrényünkben elhelyezett és bármely időre bérbevehető.

Safe Deposit acélazekrénykékre, melyek háromszorosan is elzárhatók és csak a bérlők közbenjöttével az intézet ellenzárólása mellett nyithatók ki. A szekrénykéek évi bére 24 korona, félévre 15 korona, negyedévre 8 korona, 1 óra 4 korona.

Sürgönczim : **Lóvasut.**

Igazgatósági telefon 27. Téglagyári telefon 82.

Mindennemü

s z á l l i t á s o k a t

pontosan eszközöl az

**aradi közuti vaspálya és
téglagyár részvénytárs.**

Aradon.

Hasáb tűzifa házhoz való
fuvarozása 10000 kgr.-ként **14** korona.

Nagy téglakészlet.

1164

Kitűnő minőség.

Jutányos árak.

Laendler Aladár

mindennemű puha- és kemény-fa termelése és kivitele.

Központ :

Budapest, V., Nádor-utca 17. szám.

Gőzfűrészek :

Arad, Breznóbánya, Kisjenő, Palonka és Szuczurovicze
(Galicia.)

Erdőkezelőségek :

Beél, Nowostawce (Galicia.)

Kádárfatelepek :

Magyarországban, Szlavoniában, Németországban.

Képviseletek :

London, Páris, Brüsszel, Milanó, Stuttgart.

1151

***Ajánlja: aradi gőzfkész telepén levő
cser és bükk hasáb tűzifáját száraz
minőségben, tömören kirakva, fél öl
mennységtől feltelvé; minden fél öltüzi-
fához egy köteg puhafa-alágyujtó dij-
mentesen lesz kiszolgáltatva.***

ARADI POLGÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

(ANDRÁSSY-TÉR 21. SZÁM.)

Az Aradi Polgári Takarékpénztárt 1902. áprilisában reaktívalták a főlzárolás alá került régi intézetből. Az új intézet első üzleti évének befejezte után, midőn az első mérleg nyilvánosságra került egy előkelő külföldi pénzügyi szaklap a Polgári takarékpénztárt „poraiból megélemedett phoenixnek” nevezte. A hasonlatos találó, mert a monarchia pénzügyi történetében egyedül álló eset, hogy egy felszámolás alá került takarékpénztárból egy oly hatalmas pénzügyi intézet fejlődjön mint a mostani Polgári takarékpénztár, mely imponáló tőkeerejével, üzletágainak nagy fejlettségével a vidék nagy takarékjai sorában foglal helyet. Hogy a reaktíválás szerény kezdeteiből milyen hatalmas méretekben fejlődött az intézet, azt minden szónál világosabban a következő számadatok bizonyítják

	A reaktíváláskor.	1908. végén.
Részvénytőke	K. 800,000.—	K. 1,800,000.—
Tartalékalap	„ 7370.—	„ 806,780.68
Betétek	„ 414,189.16	„ 5,574,462.62
Váltók	„ 86,454.24	„ 9,735,014.99
Jelzálogkölcsonök	„ 3,932,203.04	„ 5,231,713.90
Záloglevelek	„ 3,931,620.—	„ 4,815,600.—
Értékpapíralomány	„ 250,548.75	„ 864,655.—

A többi üzletágakban — mert a takarékpénztár működése a bank-ügyletek minden ágára kiterjed — szintén ilyen fényes az emelkedés.

A Polgári Takarékpénztár a budapesti és bécsi tőzsdén jegyzett **5%-os záloglevelei** révén az egész monarchiában, sőt a monarchia határain túl is ismeretes. Ezeket a magas kamatozású, kitűnő zálogleveleket újabb időben különösen a németországi piacok vásárolják, de nagy mennyiségben kelnek el az országban és a monarchiában is, minthogy a m. kir. ministeriumnak és a közös ministeriumok rendeletei folytán óvadékkul elfogadtatnak és állandó tőkebefektetésre biztosságuk és magas kamatozásuknál fogva rendkívül alkalmasak.

Az intézet vezetősége nagy körültekintéssel és szaktudással intézi a takarékpénztár ügyeit és a legnagyobb gondot fordítja arra, hogy az intézet vagyoni helyzete állandóan mobil és reális legyen. Hogy az intézet zárszámadásai mily reális alapon vannak szerkesztve, azt fényesen igazolja többek között, az a tény-körülmény, hogy p. o. az 1908. évi mérlegben az értékpapírok tételénél a magyar koronajáradék 88 koronával, az Osztrák magyar bank részvények pedig 1600 korona árban vannak felvéve, holott a tőzsde hivatalos lapja ezeknek árfolyamait 1908. december 31-én 91 k. 15 fillérrel illetve 1730 koronával jegyezte.

A Polgári Takarékpénztár fényes és reális mérlegei, mint az agilis igazgatóság és a szakavatott vezérigazgató, célirányos működésének éles dokumentumai, a budapesti „haute finance” köreiben is feltűnést keltenek, ugyannyira, hogy évente nem kisebb kapacitások mint Kornfeld, Lánzy, Ormódy, Barta és sok más budapesti nagy bankigazgató gratulált az igazgatóságnak és Nattland Bernát vezérigazgatónak az eredménydus tevékenységhez és a Polgári Takarékpénztár, hatalmas, mindjobban erősödő fellendüléséhez.

Ez a nagy fellendülés azonban kiváló érdeme az igazgató-

ságnak is, melynek soraiban dr. Keresztes Gyula igazgatósági elnökkel élükön városunk következő előkelő, számottevő polgárai foglalnak helyet: Domonkos Lajos, Glück Károly, dr. Mittler Izidor, Réthy Viktor, Révész Adolf, Singer Israel, Szathmáry Mihály, Vásárhelyi Dezső és Nattland Bernát vezérigazgató.

Az intézet felvirágoztatásának nagy munkájában kiváló részt vett monyorói Urbán Iván intézeti elnök. Midőn a reaktíválás kiindulatott az intézet elnökének tisztére Urbán Ivánt, mint akkori főispánt kérték fel, aki is ezt elfogadta s azzal, hogy kiváló egyéniségének és magas állásának súlyával az intézet élére állt, nemcsak a város közönségének, hanem a budapesti és bécsi bankkörök és az egész ország bizalmát szerezte meg. Urbán Iván neve nemcsak az intézetnek adott díszet és tekintélyt, de nagyban hozzájárult ahhoz, hogy Aradváros és Aradmegye közönsége vagyonának egy devalválódott része jutott ismét teljes értékhez.

*

Itt említiük meg, hogy a Polgári Takarékpénztár 5%-os záloglevelei a m. kir. pénzügyminisztérium 26992—1891. számú, a m. kir. belügyminisztérium 26101—1891. számú, a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium 997—1891. számú, a m. kir. igazságügyminisztérium 13152—1891. számú, a m. kir. honvédelmi minisztérium 18052—1891. számú, a m. kir. kereskedelemügyi minisztérium 1808—1908. számú és a cs. kir. hadügyminisztérium 4110—1893. számú körrendelet értelmében m. kir. közhivataloknál üzleti biztositékul és bánompénzüll elfogadtatnak.

A záloglevelek 100, 500, 1000 és 5000 forintos, illetve 200, 500, 1000, 5000 és 10.000 koronás címletekben vannak forgalomba és bocsájtatnak ki, és fél éves június hó 1-én és december hó 1-én esedékes kamat szelvényekkel vannak ellátva.

A szelvényeket, valamint a kisorsolt zálogleveleket minden levonás nélkül beváltja: **Aradon:** az Aradi polgári takarékpénztár r.-t.; **Budapesten:** a Magyar leszámítoló és pénzváltó bank, **Bécsben:** az Angol osztrák bank váltó-üzlete.

A zálogleveleket kir. közjegyző jelenlétében évenként legálább egyszer sorsoljuk és a kisorsolt címleteket a sorsolás után hat hóval minden levonás nélkül váltjuk be. A kisorsolt és beváltásra be nem mutatott zálogleveleket hat hóval az esedékesség után az igazgatóság által megállapított legmagasabb betéti kamatlábon kamatoztatjuk a záloglevél tulajdonos javára.

A záloglevelek fedezetét a takarékpénztár által az 1876. évi XXXVI. t.-cz. értelmében az ingatlanok becsértékének 50%-a erejéig nyújtott és a törvény előírása szerint szabályszerűen bekebelezett kölcsönök képezik; fedezetét képezi továbbá a záloglevél-biztosítéki alap, melynek ez idő szerinti magassága 404,640 — korona, mely a záloglevél törvénynek megfelelő értékekben elhelyezve a takarékpénztár egyéb vagyonától elkülönítve kezeltek.

Ezeket kívül a záloglevelekért a takarékpénztár összes vagyonával, és pedig a tőke 1.800,000 korona és a különféle tartalékalapok 871.848 korona, szavatol.

A záloglevelek a budapesti és bécsi értéktőzsdén jegyeztettek és a Polgári Takarékpénztár az ügyfeleiknek a legelőnyösebben engedi át.

Jelzálog

1158

kölcsonök

valamint törlessztées (Amortisatiós)

tisztviselői

= kölcsonök =

közvetitetnek alólirotnál.

Herzog Sándor

Arad, Weitzer János-utca 15.

Neuman Testvérek

műmalom, szesz- és élesztőgyárosok

ARADON.

Ajánlják tiszta

gabonaélesztőjüket

mely felülmulhatatlan kelesztőképessége és tartóssága folytán minden bel és külföldi kiállításon kitüntetésben részesült. — Ugyanott

istálló-trágya

érett és félérett állapotban, valamint légen szárítva, méltányos áron kapható.

1143

Istálló trágya használatának előnyeiről ujabban a „Mezőgazdasági Szemle“ márciusi füzetében olvasható:

„A szárazság ellen erős istállótrágyázással bírjuk csak terméseink átlagát sikeresen biztosítani.“

SZŐNYEGEKET

olcsón

nagy választékban

Domán Sándor -nál

ARAD,

Szabadság-tér 2. szám.

WOLF J.

uri és hölgy cipész

Arad, a színház főbejáratával szemben. Zrinyi-utca.

⋮ RADÓ GYŰLÁ ⋮

női felöltő áruháza

Arad, szemben a Minorita-templommal.

Rendkívüli occasio elárusítás.

1155

Eladásra kerülnek az összes női felöltők, plüsch, bársony és szőrme kabátok, angol és városi bundák, leány és gyermek felöltők, kosztümök, aljak, pongyolák

Mélyen leszállított occasió árak mellett.

Frank Leó áruháza

Arad, Andrásy-tér 9. a Minorita-templommal szemben.

Férfi és gyermek ruha különlegességek előnyös olcsó árban.

Hazai és angol szövetekből állandó nagy raktár.

Külön mérték szerinti osztály.

Telefon 537. szám.

1936

Funkelstein József

Aradon, Petöfi-utca (Bing-ház)

Vásárol magyar veres lóheremagot és lucernát nagy és kis mennyiségben. Ugyanott kapható arankamentes magyar here- és lucernamag, mely a budapesti m. kir. magvizsgáló állomás által felülvizsgáltatott s ólomzárral ellátott, valamint muharmag is.

1127

Mi történt az éjjel?

Semmi. Csupán kiderült, hogy a Nap nevű égitest teljesen fölösleges, mert a

Benoid gázvilágítás

teljesen pótolja. A Benoid-gáz nemcsak a legolcsóbb, hanem

Fényt, Hőt, Erőt

mindenütt alkalmazható.

Díjtalan felvilágosítást ad

Magyar Benoid-gáz R.-t. Arad.

Telefon 561.

Budapest, Andrásy-ut 17.

Telefon 28—60.

DICK SAMU

órák- és látszerész

Arad, Andrásy-tér és Weitzer J.-u. sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két évi jótállás mellett, a legolcsóbb áron.

Raktáron tart mindennemű színházi látcső, vekeket a legkülönbözőbb kiállításban, legfinomabb lorgnett orrcsüptetők és szemüvegek, aranyezüst, nickel és tekenősbéka csontkeretekben, legjobb üvegekkel.

Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők mindennemű kivételben. 7689

Szemüvegek és orrcsüptetők
orvosi rendellet szerint azonnal készíttetnek.

HELYI ÉS MEGYEI TELEFON 387.

BRAUN N. A. ARAD.

Boros Béni-tér, közvetlen a Vármegyei gazdasági egyesület mellett.

Ajánlja nagy raktárát mindennemű fetékárakban, bel- és külföldi fénymázakban, esetekben stb. stb.

MOBLES & HOARE angol hintófénymázak főraktára.

Saját gyártmány: „Napfény” ezüstszerű kályhatisztítószer, „Rózsa” cipőeréme, „Rózsa” fém-tisztítópaszta, „Rózsa” kályhapaszta, mindenféle bőrfényesítő mázak és conserválószeresek u. m. vaselin, borszir, nyeregszappan pataszir stb.

Olesó árak, szolid és pontos kiszolgálás.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

BRAUN N. A.

Porosz
és
Magyar

KÖSZÉN

KOKSZ (PIRSZÉM)

blombázott zsákokban,

ROSZÁLT BÜRK-FASZÉN, APRITOTT ZÜZIFÁ

házhoz szállítva legolcsóbban kapható

ALTMANN EDÉ-nél

Wesselényi- és Kiss Ernő-utca sarkán.

TELEFON 46.

670

TELEFON 46.

**Legnagyobb Blouz, Pongyola, és
Gyermekruha-áruház.**

Winternitz Jenő

ARAD, Szabadság-tér 3.

Ajánlja áruraktárát, melyben
legszebb kimenő alj 6 kor. felettebb

Blouzek 5 " "

Pongyolák 8 " "

Gyermek-ruhák őrési választékban.

Gyászruhából állandó készlet. — Kivánatra vidékre szívesen
küldök választékot.

Tisztelettel **Winternitz Jenő.**

Magyar Benoid-gáz Részvénytársaság Arad.

Meghívó.

A Magyar Benoid-gáz Részvénytársaság
1909. évi április hó 18-án, d. e. 11 órakor Aradon, az Arad-csanádi egyesült
vasutak üléstermében megtartandó

III-ik évi rendes közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Két tag választása a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság az 1908. üzleti évre vonatkozó jelentésének, valamint a múlt évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal s az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása
3. Igazgatóság és felügyelő bizottság választása.
4. Az alapszabályok 2., 24. és 32. §-ainak módosítása.
5. Netáni indítványok.

A t. részvényesek, a kik a közgyűlésen részt venni óhajtanak, kötelesek részvényeiket a le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlést 3 nappal megelőzőleg az Arad-csanádi gazdasági takarékpénztárnál, az Aradmegyei Takarékpénztárnál vagy a társaság pénztáránál letétbe helyezni.

Arad, 1909. április 10.

AZ Igazgatóság.

VAGYON.

Mérlegszámla 1908. évről.

TEHER.

	For	l.	Kor	l.	Kor	l.		K	l.	K	l.	K	l.
Telek és épületek; világítási berendezés			143777	91			Részvénytőke			400000	—		
Készpénz			2622	15			Tartalékalap			19207	84		
Árukészlet:							Értécsokkenési tartalékalap...			5014	19		
Kész és félkész áruk	83229	59					Fel nem vett osztalek			358	14		
Csillárok és világító testek...	48258	55					Hitelezők			128386	27		
Külföldi árúk	24726	55	156214	69			Elfogadványok... ..			54111	60	607078	94
Gyártási és szerelési anyagok			56404	52			Nyereség egyenleg:						
Gépek, szerszámok, gyári és							athozat 1907. évről	2638	86				
irodai felszerelés... ..			25172	73			1908. évi tiszta nyereség ...	21620	43			24259	29
Szabadalmak			63200	—									
Adósok			183945	33	631337	33							
					631337	33						631337	33

Arad, 1908. december hó 31-én.

Brezniczky Károly, s. k.
főkönyvelő

AZ Igazgatóság:

Sármezey Endre s. k. Lészay Ottó s. k. Paikert Henrik s. k. Gr. Széchenyi Viktor s. k. Varjassy Árpád s. k.
elnök. vezérigazgató igazgató. igazgató. igazgató.

Jelen „Mérleg-számlát“ megvizsgáltuk és helyesnek találtuk.

Arad, 1909. április 8.

A felügyelő-bizottság:

Persa Péter, s. k. Szántay Lajos, s. k. Székely Károly, s. k.
felügy. biz. tag. felügy. biz. elnök. felügy. biz. tag.

A „Magyar Benoid-gáz Részvénytársaság“ felügyelő-bizottságának jelentése.

Tisztelt Közgyűlés!

Van szerencsénk a tisztelt Közgyűlésnek jelenteni, hogy törvényszabta kötelességünknek megfelelően, az 1908. év folyamán ismételt megvizsgáltuk a társaság ügykezelését, könyveit és számadásait és azokat mindenkor teljesen rendben levőknek találtuk.

Az igazgatóság által elénk terjesztet 1908. évi mérleg-számlát és veszteség- és nyereség-számlát behatóan megvizsgáltuk, az üzleti könyvekkel összehasonlítottuk és meggyőződést szereztünk arról, hogy azok a törvény és az alapszabályok követelményeinek megfelelnek.

Ezek alapján hozzájárulunk az igazgatóságnak az 1908. évi 24259.29 Korona tiszta nyereség hovatfordítása tárgyában beterjesztett javaslatához s kérjük a tisztelt közgyűlést, hogy a lefolyt 1908. évre nézve a felmentvényt úgy az igazgatóságnak, mint az alulírt felügyelő-bizottságnak megadni méltóztassék.

Arad, 1909. április 8-án.

A felügyelő-bizottság:

Székely Károly, s. k. Szántay Lajos, s. k. Persa Péter, s. k.
fel. biz. tag. fel. biz. elnök. fel. biz. tag.

Nyomatott Zlinszky István és Társa könyvnyomdájában, Aradon.